

mol en rat worden door de marterachtigen geregeleerd. Hazen komen veel voor in de polder en een enkele maal wordt een ree waargenomen. In de avond-schemering jagen verschillende vleermuissoorten boven het open water en boven de vochtige riet- en graslanden. De zeldzaam wordende visotter is helaas de laatste paar jaar niet meer gezien. Een vrij zeldzame bewoner van de ruigtelanden is de Noordse woelmuis.

Graslandgebruik vóór 1975

Het dorp Rijperkerk dat op een zandrug ligt heeft een lintbebouwing. Bij de ontginning van de 'woeste gronden' heeft men vroeger gekozen voor een opstrekken- de verkaveling. Dit houdt in dat de aanwezige hoge en lage gronden zo eerlijk mogelijk zijn verdeeld. Hierdoor kreeg iedere boer één of meer 'ütgongen', dwz kavels die soms twee kilometer lang zijn, doch maar ca. vijftig meter breed. Een nadeel van deze wijze van verkaveling is de afstand die ontstaat tussen de boerderij en de achterste percelen. Het ligt dan ook voor de hand, dat de percelen dicht bij huis het meest intensief worden gebruikt en de menselijke invloed naar achteren toe geleidelijk afneemt. Er ontstaat dan een reeks van intensief naar extensief. Dichtbij de boerderij bouwland (vraagt veel bemesting en droge grond), dan weiland 'de finne', vervolgens wisselweide en relatief droog hooiland, wat nageweid wordt. De reeks wordt vervolgd met betrekkelijk hoog 'bütlän' dat ook gehooid wordt en meestal nageweid met jongvee. Tenslotte de achterste 'bütlannen' die uitsluitend maar één keer per jaar gehooid worden. Bij de boerderij veel bemesting, naar achteren toe steeds minder of zelfs geen (door gebrek aan mest en vanwege de afstand). Deze wijze van gebruik zorgt voor veel variatie en is er de oorzaak van, dat de 'natuur' vroeger veel rijker was dan nu. De toepassing van kunstmest en de vorderende mechanisatie dreigde in de Rijperkerksterpolder, net als elders, hier een einde aan te maken.

Eendekooi

Beheer na 1975

Als doelstelling voor het beheer is gekozen de op gang gekomen intensivering van het gebruik van de graslanden weer af te laten nemen. Geleidelijk aan werden de

Gele Iis

pachters beperkingen in het gebruik opgelegd, dwz het gebruik van kunstmest kwam aan banden, chemische bestrijdingsmiddelen werden niet toegestaan. Al naar gelang de beperkingen werd uiteraard de pacht-prijs aangepast. Het streven is er op gericht om de reeks van meer intensief naar extensief weer in ere te herstellen. Voor het overgrote deel is dit plan thans gerealiseerd.

Exmoor ponies grazen in de Rijperkerksterpolder

Op enkele zandige percelen grenzend aan de Westerdijk zijn acht stukjes bouwland aangelegd. Op oude kaarten staan deze percelen ook aangegeven als zodanig. De bedoeling hiervan is de typische akkeronkruiden als korenbloem, klaproos en vele andere weer een geschikt milieu te geven. De akkeronkruiden gedijen vooral in halmvruchten als rogge en haver.

Een **komplex** van ruim 20 ha grasland is bestemd voor begrazing. Permanent, zowel zomer als winter, lopen hier zes Exmoor-pony's, vertegenwoordigers van een oud primitief Engels paardenras. In tegenstelling tot beiden heeft begrazen ten doel het gewas slechts ten dele weg te nemen. Dit kan alleen maar als men in verhouding weinig dieren op een grote oppervlakte laat lopen. Bij deze overdaad kunnen de beesten kieskeurig zijn en minder smakelijke grassen en andere planten mijden, of pas consumeren als de keuze beperkt wordt (winter). Hierdoor ontstaat veel ruimtelijke variatie in de vegetatie. Daarnaast hebben paarden de gewoonte hun mest op steeds dezelfde plaatsen te deponeren. De plaatsen werden verrijkt ten koste van de plaatsen waar alleen maar gegraasd wordt. Hier treedt juist vershraling op. Zo ontstaan verschillende milieus waar in de toekomst diverse plantensoorten en voor hen geschikte plaats kunnen vinden. In permanent begraasde gebieden neemt het aantal soorten planten, insecten, vogels en dieren toe.